

Dosarul nr. 3ra-986/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. A. Paniș)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, I. Muruianu, E. Palanciuc)

ÎNCHEIERE

01 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Oleg Triboi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, persoană terță Ministerul Afacerilor Interne, cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ,

împotriva deciziei din 16 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a respins cererea de apel înaintată de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 19 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La 18 august 2020, Oleg Triboi s-a adresat în judecată cu acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani nr.3593 din 23 iunie 2020 și a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale nr.C-1383/20 din 11 august 2020, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească și să achite pensia începând cu 10 octombrie 2008 luându-se în considerare confirmarea eliberată de către Direcția de Poliție Chișinău nr.34/20-5685339 din 14 mai 2020, cu majorările și indexările ce au avut loc.

La 28 septembrie 2020, prin intermediul Serviciului de evidență și documentare procesuală, din partea reclamantului a parvenit o cerere de concretizare prin care solicită anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani nr.3593 din 23 iunie 2020 și a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-1383/20 din 11 august 2020, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească și să recalculeze pensia lui Oleg Triboi cu achitarea pensiei neachitate începând cu 10 octombrie 2008, luându-se în considerare confirmarea Direcției de Poliție Chișinău nr.34/20-5685339 din 14 mai 2020, în cuantum de 59% cu majorările și indexările ce au avut loc.

În susținerea pretențiilor, reclamantul a invocat că a activat în serviciul de asigurare a ordinii publice în subdiviziunile Ministerului Afacerilor Interne în perioada de la 07 iulie 1995 și până la 10 octombrie 2008.

A explicat că, în perioada de la 30 august 2001 și până la 10 octombrie 2008, a activat în plutonul de pază al Instituțiilor de expertiză judiciară și medico-legală al Batalionului serviciului de escortă și pază. Această perioadă angajatorul i-a calculat-o cu avantaje. Astfel la momentul eliberării din serviciu, vechimea în serviciu constituia 13 ani 01 lună 03 zile, plus 07 ani 01 lună 10 zile pentru avantaje. În total 20 ani 02 luni 13 zile, fapt care ia permis plecarea la pensie pe linia Ministerului Afacerilor Interne, cu cuantumul de 50% din soldul lunar.

A menționat că, la 14 mai 2020, Direcția de Poliției Chișinău la solicitarea reclamantului a efectuat recalcul, luând în considerație perioada de timp 26 iulie 1998 - 30 august 2001 în care reclamantul a activat în cadrul Batalionului serviciului de escortă și pază deținuți, și astfel vechimea în serviciu a devenit 23 ani 03 luni la 10 octombrie 2008, circumstanțe care îi acordă dreptul de a primi pensia în cuantum de 59% din solda lunară.

Reclamantul a comunicat că s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani cu actele de pensionare în vederea stabilirii și calculării pensiei. La 23 iunie 2020, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani, cu încălcarea procedurii de examinare, prin răspunsul nr.3593 i-a respins cererea. Ulterior s-a adresat cu cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale și la 11 august 2020 a primit răspuns prin care cererea de asemenea a fost respinsă.

Consideră că răspunsurile Casei Teritoriale de Asigurări Sociale și Casei Naționale de Asigurări Sociale sunt neîntemeiate, nefondate și pasibile de a fi declarate ilegale și anulate.

În susținerea acestei poziții a invocat constatările expuse în Hotărârea nr.19 din 19 iulie 2016 a Curții Constituționale, potrivit căroră pensiile pentru limita de vârstă se acordă pentru munca și serviciile prestate, prin îndeplinirea unor obligațiuni social importante. Prin natura lor social-juridică primară pensiile sunt sursa principală și permanentă de subzistență a pensionarilor. Potrivit art.10 alin.(3) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, dreptul al pensie este imprescriptibil. Curtea a reiterat că dreptul de proprietate nu este unul absolut și poate fi supus unor limitări. O restrângere a drepturilor relative garantate de Constituție trebuie să fie prevăzută de lege, să fie necesară în interesele menționate la art.54 alin.(2) din Legea fundamentală, să fie proporțională cu situația care a determinat-o și să nu aducă atingere substanței dreptului de proprietate, altfel spus să servească unui interes public legitim. Cu referire la interesul public în discuție, punând în balanță interesul statului de a stabili anumite termene de apariție, exercitare sau apărare a drepturilor civile în scopul asigurării certitudinii juridice, pe de o parte, și dreptul cetățenilor de a primi integral pe parcursul întregii vieți pensia stabilită în condițiile legii, aceasta fiind, de regulă, sursa lor primară de existență, pe de altă parte, Curtea a constatat că aceasta din urmă prevalează.

Prin hotărârea din 19 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost admisă acțiunea înaintată de Oleg Triboi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ. A fost anulată ca ilegală decizia Casei Teritoriale Asigurări Sociale sectorul Buiucani nr.3593 din 23 iunie 2020 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.C-1383/20 din 11 august 2020 cu privire la respingerea cererii prelabile. A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze pensia lui Oleg Triboi, luându-se în considerare calculul vechimii în muncă reflectat în confirmarea Direcției de

Poliției Chișinău 34/20-5685339 din 14 mai 2020 și cu achitarea diferenței din momentul stabilirii pensiei.

La 02 martie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 19 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.61).

Hotărârea motivată a fost expediată în adresa apelantului, fiind recepționată la 27 aprilie 2021 (f.d.79).

Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel motivat la 12 mai 2021 (f.d.88-92).

Prin decizia din 16 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel înaintată de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 19 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

În consolidarea soluției prima instanță și instanța de apel au reținut că în perioada 07 septembrie 1995 până la 10 octombrie 2008, reclamatul Oleg Triboi a îndeplinit serviciul neîntrerupt în cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne. Conform ordinului nr.118ef din 10 octombrie 2008, reclamantul a fost eliberat din funcție, cu dreptul de a primi pensia pe linia Ministerului Afacerilor Interne.

Potrivit calcului vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei, la 10 octombrie 2008 vechimea acestuia cu avantaje constituia 20 ani 02 luni 13 zile. Astfel, prin încheierea de stabilire a pensiei pentru vechimea în muncă nr.019298 din 17 noiembrie 2008, reclamantului Oleg Triboi i-a fost stabilită pensia de 50% din salariul, în mărime de XXXXX lei. Prin încheierea nr. 019298 din 03 iunie 2011, acestuia i-a fost stabilită pensia în mărime de XXXXX lei.

Ulterior, prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale de schimbare a pensiei nr.2019/93/203 din 09 ianuarie 2019, s-a dispus modificarea modalității de plată, iar prin decizia nr.2020/93/551 din 17 ianuarie 2020, reclamantului i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă în mărime de XXXXX lei. La 14 mai 2020, de către Direcția de Poliție a municipiul Chișinău a fost eliberat certificatul nr.34/20-5685339, potrivit căruia, la data eliberării din funcție a reclamantului Oleg Triboi - 10 octombrie 2008, vechimea în serviciu constituia 13 ani 01 luni și 03 zile. S-a mai menționat că, Oleg Triboi dispune de perioade de serviciu care urmează a fi luate în calculul vechimii în muncă cu înlesniri (avantaje), și anume: de la 26 iulie 1998 până la 30 august 2001 - activând în funcția de polițist al Batalionului serviciului de escortă al Inspectoratului de Poliție municipiul Chișinău și de la 30 august 2001 până la 10 octombrie 2008, în funcția de polițist al plutonului de pază al Instituțiilor de expertiză judiciară și medico-legală al Batalionului serviciului de escortă și pază al Comisariatului General de Poliție municipiul Chișinău. Conform certificatului eliberat de Direcția de Poliție a municipiul Chișinău nr.34/20-5685339 din 14 mai 2020, vechimea în muncă a lui Oleg Triboi constituie 23 ani 03 luni și 17 zile, circumstanțe care îi acordă dreptul de a primi pensie în cuantum de 59% din soldul lunar.

Instanțele au stabilit că reclamantul cu actele de pensionare s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani solicitând recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă, reieșind din certificatul eliberat de Direcția de Poliție municipiul Chișinău nr.34/20-5685339 din 14 mai 2020. La 23 iunie 2020, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani, examinând cererea reclamantului cu privire la recalcularea pensiei, a emis decizia de refuz nr.3593 prin care i-a comunicat că temei legal de satisfacere a cererii nu este. Ulterior, reclamantul, s-a adresat cu o cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale. Urmare a examinării cererii

prealabile, Casa Națională de Asigurări Sociale a emis decizia nr.C-1383/20 din 11 august 2020 cu privire la respingerea cererii prealabile, invocând că perioadele de activitate în cadrul Izolatorului de detenție provizorie a Inspectoratelor de Poliție nu pot fi raportate la prevederile pct.8 al Hotărârii Guvernului nr.78/1994.

Instanța de apel a reținut din esența normelor de drept că pentru calcularea vechimii în muncă cu înlesnirile solicitate este necesar ca persoana să întrunească două condiții, și anume: instituția în care persoana execută serviciul să fie o subdiviziune indicată în pct. 8 a Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și să-și exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici.

Referitor la aceste condiții, instanța de fond și cea de apel au relevat prevederile art.33 alin. (2) din Legea nr.1036 din 17.12.1996 cu privire la sistemul penitenciar, potrivit căruia vechimea în muncă în vederea acordării pensiei colaboratorilor sistemului penitenciar se calculează cu următoarele înlesniri: o zi de serviciu în instituții penitenciare de tip închis, izolatoare de urmărire penală și în instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări în subteran, se consideră ca 2 zile de serviciu.

Astfel, penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici sunt entitățile care cad sub incidența reglementărilor de la pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

De asemenea au menționat că potrivit art.13 lit.a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544-XII din 23.06.1993, dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au: militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani și 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani, conform tabelului expus în lege (de la 01 iulie 2012 - 21 ani). Iar conform art.14 lit.a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544-XII din 23.06.1993, mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabilește în următoarele proporții: a) pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și pentru funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care au o vechime în serviciu stabilită la art.13 lit.a) - 50 procente din suma soldei, iar pentru cei pensionați pentru limită de vîrstă sau din motive de boală - 55 procente din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art.13 lit.a) - 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.

Totodată, prin pct.1 din Ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr.96/2018 „Cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne”, s-a stabilit acordarea de înlesniri sub formă de două luni vechime în muncă

pentru o lună de serviciu militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri din cadrul subdiviziunilor autorităților administrative și instituțiilor din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, pe perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatorul de urmărire penală, care urmează a fi luate în considerare la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544/1993.

Având în vedere normele de drept enunțate, instanța de apel a conchis că, prima instanță a ajuns la o concluzie justă și întemeiată privind faptul că refuzul emis de Casa Națională de Asigurări Sociale este neîntemeiat, deoarece conform datelor prezentate de reclamant, inițial, acestuia, i-a fost calculată eronat vechimea în muncă, când a activat în izolatorul de detenție. Aceasta a fost calculată prin formula: o lună vechime în muncă egală cu o lună de serviciu, deși conform prevederilor legale menționate, vechimea în muncă pentru acest gen de funcții, se calculează 2 luni vechime în muncă, pentru o lună de serviciu. Respectiv decizia de refuz a Casei Naționale de Asigurări Sociale privind recalcularea pensiei, a apreciat-o ca neîntemeiată și pasibilă de anulare, urmând ca pârâtul să recalculeze vechimea în muncă, să stabilească și să achite pensia reclamantului, în modul stabilit, adică două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

În partea ce ține de argumentul apelantului precum că, prevederile Hotărârii Guvernului nr.78 din 21.02.1994 nu sunt aplicabile prezentei cauze, deoarece reclamantul nu a activat într-o funcție din cadrul sistemului penitenciar, instanța de apel a concluzionat că sistemul penitenciar este subordonat Ministerului Justiției, iar faptul că instituțiile penitenciare sunt subordonate entității din cadrul respectivei autorități publice centrale de specialitate nu anihilează dreptul de a beneficia de avantajele prescrise în Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, persoanelor care deși fac parte din instituții distincte, realmente își îndeplinesc serviciul în cadrul instituțiilor penitenciare și execută atribuții specifice în acest sens or, o altă abordare este susceptibilă să discrimineze angajații organelor afacerilor interne în raport cu angajații sistemului penitenciar.

La 21 iulie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 16 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi decizii (f.d.124-130).

În susținerea cererii de recurs, Casa Națională de Asigurări Sociale a reiterat argumentele expuse la examinarea cauzei în fond și în cererea de apel.

Referitor la decizia instanței de apel, a menționat că instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

Prin referința depusă la 30 septembrie 2021, avocatul Vladimir Kovali, acționând în interesele lui Oleg Triboi a recapitulat circumstanțele expuse la examinarea fondului și a relatat că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Solicită a declara recursul formulat de reprezentantul Casei Naționale Asigurări Sociale drept inadmisibil (f.d.135-137).

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul

condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art.230 și art.246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nicolae Craiu

Aliona Miron